

Proces Uitbreidingsbehoefte woonwagenstandplaatsen

Voorgesteld besluit

Inhoud

De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft een woonwagenlocatie op haar grondgebied. Omdat al enige tijd mensen op een wachtlijst staan voor een nieuwe standplaats heeft de gemeente een behoefteonderzoek laten uitvoeren om de actuele behoefte aan woonwagenstandplaatsen te achterhalen. Dit onderzoek is inmiddels opgeleverd. Met deze brief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek en het vervolgproces. Allereerst zal ingegaan worden op het beleid van het Rijk voor deze specifieke doelgroep en de huidige woonwagenlocatie in de gemeente.

Rijksbeleidskader 'Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid'

Woonwagenbewoners hebben een eigen culturele identiteit. De opvatting dat deze identiteit bescherming verdient is in de laatste tien tot vijftien jaar ontwikkeld en bestendigd door verschillende internationaal- en Europeesrechtelijke verdragen die de Nederlandse staat mede heeft ondertekend. De erkenning van deze verdragen brengt een zekere verplichting met zich mee om voor voldoende standplaatsen te zorgen, zodat woonwagenbewoners volgens hun tradities en culturele identiteit kunnen leven. In het Rijksbeleidskader (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2018) staat beschreven dat gemeenten woonwagen- en standplaatsenbeleid moeten opstellen. Het betreft een beleidskader vanuit het Rijk, geen wettelijke regelgeving. Er zitten dan ook geen directe juridische consequenties aan vast. Wel bevat het beleidskader landelijke uitgangspunten, waardoor opvolging wenselijk is. Het gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid wordt - volgens het beleidskader - onderdeel van het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid.

Woonwagenlocatie aan de Rijnstraat

De huidige woonwagenlocatie ligt aan de Rijnstraat in Hardinxveld-Giessendam en bestaat uit zes standplaatsen. De woonwagens zijn van de bewoners zelf. De standplaatsen waren tot 2018 eigendom van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. In 2018 is via een erfpachtovereenkomst de verhuur, het beheer en het onderhoud overgedragen aan Fien Wonen. Fien Wonen houdt een wachtlijst bij waar op dit moment 4 gezinnen op staan. Bekend is dat in ieder geval vanaf 2020 2 gezinnen op deze wachtlijst staan. In 2021 is daar een gezin aan toegevoegd en in 2023 heeft het laatste gezin aangegeven een standplaats te willen.

Gemeentelijk beleid

Uit het Rijksbeleidskader volgt dat gemeenten beleid moeten ontwikkelen om de woonwagenbewoners ervan te verzekeren dat zij hun mensenrechten kunnen uitoefenen. Dat houdt in dat binnen redelijke termijn een standplaats aangeboden moet kunnen worden aan een woonwagenbewoner. Uit de verdragen volgt nadrukkelijk niet dat iedere woonwagenbewoner per direct een standplaats moet krijgen. De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft op dit moment geen beleid ten aanzien van woonwagenstandplaatsen. Wel wordt vanaf september 2024 een proces gestart om te komen tot de herijking van het lokale woon- en zorgbeleid. Het college is voornemens om nu geen apart beleid op te stellen voor deze doelgroep, maar deze doelgroep integraal mee te nemen in de herijking van het lokale woon- en zorgbeleid dat vanaf september van dit jaar van start gaat. Vooruitlopend daarop gaat het college aan de slag met een analyse van mogelijke uitbreiding naar aanleiding van het behoefteonderzoek dat is uitgevoerd. De uitkomst van het behoefteonderzoek wordt nu toegelicht.

Behoefteonderzoek in Hardinxveld-Giessendam

Begin 2024 heeft Bureau Nijbod een behoefteonderzoek uitgevoerd onder de woonwagenbewoners. Het doel van het onderzoek was om te achterhalen wat de daadwerkelijke en feitelijke behoefte is aan woonwagenstandplaatsen in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Het onderzoek is afgerond en uit het onderzoek volgt een actuele behoefte aan 4 nieuwe standplaatsen, gelijk aan de wachtlijst. Het onderzoek is opgenomen als bijlage bij deze raadsinformatienota. Bij de bepaling van de totale behoefte is rekening gehouden met een leeftijdsgrens van minimaal 18 jaar oud voor een standplaatszoekende en een inschatting van de uitstroom en spijtoptanten in de gemeente. In het onderzoek wordt - naast de behoefte aan woonwagenstandplaatsen - ook de behoefte van de bewoners op het gebied van toewijzing, beheer en onderhoud en de uitbreiding beschreven. Het is uiteindelijk aan de gemeente om over deze verschillende behoeften een besluit te nemen. Het is zeer van belang dat het onderzoek ook op deze manier gelezen wordt. Het is geen vanzelfsprekendheid dat de gemeente de zaken die volgen uit het onderzoek direct overneemt of oppakt. De gemeente zal de behoefte serieus nemen en op basis van het onderzoek een analyse starten waarna een daadwerkelijk besluit van de gemeenteraad volgt over een mogelijke uitbreiding. En de gemeente zal in de herijking van het lokale woon- en zorgbeleid aandacht hebben voor de doelgroep woonwagenbewoners en daar de behoeften uit het onderzoek bij betrekken.

Redelijke Wachtijd standplaatsen

Binnen de sociale verhuur van reguliere wooneenheden is het gebruikelijk dat woningzoekenden op een wachtlijst komen te staan, waarna ze op een gegeven moment (na een bepaalde wachttijd) een woning toegewezen krijgen. Dit geldt ook voor de standplaatszoekenden die aanspraak willen maken op een huurstandplaats. Er wordt gestreefd naar een gelijke wachttijd voor standplaatszoekenden en reguliere woningzoekenden. Echter gaat het bij standplaatszoekenden om een kleine specifieke groep die expliciet op zoek is naar een specifieke woonvorm. Dit maakt dat het langer kan duren voordat de beoogde woonwagenstandplaats voor de standplaatszoekende(n) beschikbaar komt. De behoefte - benoemd in het onderzoek - is afgezet tegen de huidige wachttijd voor een sociale huurwoning. Dit is op dit moment 2,5 jaar. Op basis van deze vergelijking kan de conclusie getrokken worden dat van de gemeente verwacht wordt een uitbreiding van in ieder geval 3 standplaatsen te overwegen. Binnen afzienbare tijd bevindt de vierde persoon op de wachtlijst zich ook in de situatie gelijk aan de gemiddelde wachttijd bij sociale huurwoningen. Dit is de reden dat het college nu een uitbreiding van 4 standplaatsen gaat onderzoeken.

Vervolgproces

Het college kiest ervoor om langs 2 sporen komende periode aan de slag te gaan. Het eerste spoor betreft de herijking van het lokale woon- en zorgbeleid waar de doelgroep woonwagenbewoners in wordt meegenomen. Het tweede spoor is het starten van een analyse naar de impact van een uitbreiding van 4 standplaatsen op ruimtelijk, financieel en juridisch gebied. In eerste instantie wordt hierbij gekeken naar de uitbreiding op en rondom de huidige locatie. Bij deze analyse wordt ook het draagvlak in de omgeving getoetst. Op basis van deze analyse zal de gemeenteraad gevraagd worden een besluit te nemen over de mogelijke uitbreiding. Naar verwachting is deze analyse over circa 5 maanden afgerond.

Bijlage 1: Notitie Woonbehoefteonderzoek onder woonwagenbewoners van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.